

Регіональна політика і територіальний розвиток

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-3-1>
УДК 330.341.4:[332.122:911.375](477.8)
JEL R58

В. В. Борщевський

Механізми підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України

Досліджуються особливості управління економікою великих міст Західного регіону України крізь призму механізмів підвищення ефективності її структурних трансформацій. Акцентується увага на переважанні короткотермінових економічних інтересів у діяльності органів місцевого самоврядування досліджуваних міст над стратегічними пріоритетами їх розвитку. Це спричиняє фактичну відсутність помітних структурних зрушень в економіці цих міст протягом тривалого періоду часу. Виправлення ситуації вбачається в адекватному застосуванні фінансового та організаційно-управлінського механізмів підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України, що передбачає адаптацію в цих містах позитивного світового досвіду використання інструментів муніципально-приватного партнерства, демуніципалізації власності, інфраструктурної модернізації економіки та інформаційно-просвітницької роботи з місцевим населенням.

Ключові слова: великі міста, структурні трансформації, міська економіка, фінансовий механізм, організаційно-управлінський механізм, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Успішність економічного розвитку сучасної України значною мірою визначається спроможністю нашої держави рухатися в площині основних трендів еволюції світової економіки, відповідаючи їм як за формою, так і за змістом. Тому до головних пріоритетів економічної політики української влади сьогодні, безумовно, належить здатність ефективно стимулювати структурні трансформації як в економіці загалом, так і в її окремих регіональних підсистемах. Водночас першочергову увагу слід приділяти структурній модернізації економіки великих міст, які в сучасному світі набувають дедалі більшої ваги та значущості. Передусім мова йде про ті великі українські міста, які використовують свій потенціал розвитку далеко не повною мірою. Доволі показовим у цьому сенсі є Західний регіон України, в якому налічується лише сім великих міст (по одному на область), шість з яких використовують власний потенціал економічного розвитку, зокрема з погляду якості структурних трансформацій, відносно неефективно.

Основна причина цього полягає у відсутності серйозних структурних зрушень в економіці цих великих міст протягом тривалого періоду часу, що обумовлює переважно периферійну модель їх розвитку порівняно з великими містами Центральної та Східної України, не кажучи вже про порівняння з потужними міськими агломераціями сусідніх країн-членів ЄС.

З огляду на зазначене в сучасних умовах особливої актуальності набуває пошук адекватних механізмів підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України для стимулювання їх розвитку та адаптації на вітчизняний ґрунт прогресивних економічних моделей диверсифікації ділової активності, перевічених часом у країнах-членах ЄС та інших розвинених державах світу.

Аналіз останніх досліджень. Проблемам економічного розвитку та структурних трансформацій економіки великих міст, зокрема українських, присвячені публікації багатьох вітчизняних дослідників. Різні аспекти цієї проблематики досліджувалися в роботах М. Аверкіної, В. Бабаєва, І. Бабух, О. Бордун,

© В. В. Борщевський, 2020.

В. Бовсуновського, А. Буряченка, А. Дружиніна, О. Карлової, А. Ковалевської, М. Мельник, А. Мозгового, Т. Мужанової, Г. Обихода, Т. Остапчука, В. Семенова, В. Токара та інших науковців.

Так, М. Аверкіна зазначає, що стрімкі урбанізаційні процеси негативно впливають на здатність забезпечувати стійкий розвиток економіки великих міст. Це знайшло своє відображення у нерациональному використанні ними своїх соціо-еколого-економічних ресурсів, а також у неконтрольованій або слабо контрольованій експлуатації невідновлювальних та обмежено відновлювальних природних міських ресурсів. Крім того, авторка звертає увагу на незадовільне екологічне становище багатьох мегаполісів, негативні економічні та соціальні тенденції розвитку їхньої економіки, проблеми з налагодженням ефективних логістичних зв'язків як всередині них, так і з навколишніми територіальними громадами. Означені виклики формують необхідність усунення вказаних негативних тенденцій у напрямі збалансованого структурного розвитку економіки великих міст, використовуючи відповідний методологічний базис [1, с. 59].

О. Карлова акцентує увагу на тому, що старі методи планування, управління й регулювання розвитку великих міст стають все менш дієвими, тому їх необхідно вдосконалювати на сучасній науковій основі. Водночас пріоритетна увага має приділятися реалізації стратегічних рішень у таких сферах: впровадження інновацій у соціальну сферу великих міст; зміни та осучаснення організаційної структури управління ними; реконструкції міської інфраструктури, зокрема історичних центрів тощо [6, с. 95-96].

Т. Мужанова вважає, що більшість структурних трансформацій в економіці сучасних великих міст має відбуватися в руслі впровадження комплексу різноманітних технологій у межах концепції «розумного міста». Це дозволить вирішити назрілі проблеми і забезпечити ефективніше функціонування мегаполісів відповідно до потреб їх жителів. Збираючи та обробляючи інформацію в реальному часі, влада «розумного міста» зможе продуктивніше використовувати наявні ресурси і у такий спосіб економити кошти, діяти більш раціонально й надавати якісніше обслуговування. Крім того, «розумні міста» втілюють концепцію управління, яка включає можливості постійної дистанційної участі громадян в управлінні містом [10, с. 116].

Водночас більшість авторів обходять увагою проблему ефективності структурних трансформацій в економіці сучасних великих міст України у взаємозв'язку з їх просторовим розташуванням та з урахуванням відповідних механізмів стимулювання їх структурної модернізації задля прискорення економічного розвитку.

Мета статті – ідентифікація основних механізмів підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст, включно з окресленням кола відповідних їм управлінських інструментів, а також визначенням пріоритетних напрямів застосування згаданих механізмів та інструментів у великих містах Західного регіону України.

Основні результати дослідження. Аналізуючи існуючу специфіку та характерні особливості розвитку економіки великих міст Західного регіону України, а також ті структурні зміни, які в ній відбувалися протягом попередніх років і навіть десятиріч, доводиться констатувати, що більшість цих міст розвивалися в руслі ведення доволі інерційної структурної політики, спираючись передусім на прагнення міської влади утримувати своєрідний баланс між реальними потребами структурної модернізації міської економіки та небажанням місцевих політичних еліт обмежувати власні інтереси, орієнтовані переважно на експлуатацію місцевих ресурсів за допомогою стереотипних моделей економічної поведінки. Це зумовило суттєве обмеження потенціалу розвитку інноваційних виробництв у більшості великих міст Західного регіону України та стало причиною своєрідної

«розфокусованості» їх структурного розвитку, без чітко вираженої господарської спеціалізації.

Більшість міських стратегій, концепцій і програм, які приймалися органами місцевого самоврядування цих міст, а також намагання міської влади впроваджувати елементи муніципального маркетингу чи брендингу зазвичай завершувалися нівелюванням зусиль через відсутність реальної мотивації до структурних змін у представників основних групах зацікавлених осіб, а саме: в середовищі місцевого бізнесу та локальних політичних еліт, у переважній частині населення (вони ж наймані працівники діючих у місті підприємств та організацій) і навіть у багатьох громадських активістів.

У результаті цього інвестиційний клімат у великих містах Західного регіону не зазнав відчутних змін протягом усього періоду державної незалежності України, а там, де мали місце певні спалахи ділової активності в тих чи інших видах економічної діяльності (насамперед у туристичній сфері, готельно-ресторанному бізнесі, IT-індустрії, легкій промисловості тощо), це відбувалося радше всупереч цілеспрямованій економічній політиці місцевої влади, аніж завдяки їй.

Відтак сьогодні фактично всі великі міста Західного регіону України відзначаються відсутністю чітких акцентів у структурному розвитку економіки, з незначним переважанням окремих видів економічної діяльності на тлі її загальної багатофункціональності. Причому головними чинниками помірної структурної спеціалізації економіки цих міст є не стільки управлінські рішення чи стратегічне бачення місцевої влади, скільки їх просторове розташування (у великих містах Карпатського регіону активніше розвивається туризм; у містах, наближених до кордону з ЄС – торгівля та транспортна логістика; в містах, розташованих уздовж великих транспортних коридорів – автомобільні перевезення; у центрах аграрних регіонів – переробна промисловість тощо) (табл. 1).

Таблиця 1
Особливості спеціалізації економіки великих міст Західного регіону України з погляду перспективи їх подальшої структурної трансформації

Місто	Чисельність населення, тис. осіб	Характерні особливості спеціалізації економіки
Львів	755	Багатофункціональна, з переважанням туристичного та послугового напрямів спеціалізації
Чернівці	262	Багатофункціональна, з незначним переважанням торгівлі та сфери туристичних послуг
Рівне	247	Багатофункціональна, з незначним переважанням енергетики та переробної промисловості
Івано-Франківськ	230	Багатофункціональна, з незначним переважанням сфери послуг
Тернопіль	217	Багатофункціональна, з незначним переважанням торгівлі та переробної промисловості
Луцьк	216	Багатофункціональна, з незначним переважанням сфери послуг і переробної промисловості
Ужгород	118	Багатофункціональна, з незначним переважанням торгівлі та сфери послуг, зокрема туристичних

Джерело: авторська розробка.

Слід також акцентувати увагу на тому, що укорінення недостатньо спеціалізованої структури міської економіки з переважанням компаній, не схильних до впровадження інновацій, спричинило поступове вичерпування потенціалу структурної модернізації економіки великих міст Західного регіону України, яке почало набувати загрозливих форм унаслідок тривалих інституційних деформацій і поширеності корупційних практик у діяльності органів місцевого самоврядування,

а також через прорахунки в системі муніципального менеджменту, що тісно корелює з низькою ефективністю управління фінансово-бюджетними ресурсами цих міст.

Як показують розробки вітчизняних дослідників, між якістю бюджетних видатків великих міст і комфортністю життя їх мешканців існує певна залежність, яка посилюється в процесі нарощування фінансово-бюджетного потенціалу міської економіки та її структурної модернізації. Наприклад, аналізуючи бюджетні видатки великих міст Західного регіону України, бачимо, що до першої десятки українських міст за комфортністю життя належать Львів і Луцьк, де протягом останнього десятиріччя впроваджувалися певні зміни, спрямовані на модернізацію міської економіки (табл. 2).

Таблиця 2

Бюджетні видатки великих міст Західного регіону України у 2018 р.

Місто	Витрати бюджету, млрд грн		Місце у рейтингу комфортності міст
	Всього, млрд грн	На одного мешканця, тис. грн	
Львів	10,2	13,5	4
Івано-Франківськ	2,9	12,6	11
Чернівці	2,8	10,8	22
Луцьк	2,7	12,4	8
Рівне	2,7	10,9	16
Тернопіль	2,5	11,3	13
Ужгород	1,5	12,6	18

Джерело: [4].

Експерти також відзначають, що на сучасному етапі розвитку нашої держави збільшення ролі власного фінансового потенціалу великих міст виходить на одне з перших місць у процесі модернізації структури їхньої економіки. Це обумовлено низкою чинників. По-перше, новими функціями великих міст в умовах урбанізації та метрополізації (а це передбачає потребу в достатньому обсягу фінансових ресурсів та уміння ефективно управляти ними). По-друге, тим, що дефіцит фінансових ресурсів у межах держави та їх значне здорожчання на наднаціональному рівні змушує великі міста спиратися на власний фінансовий потенціал та імплементувати ендогенні моделі розвитку (тобто на перший план виходить здатність органів місцевого самоврядування таких міст акумулювати, використовувати та нарощувати власний фінансовий потенціал, який відображає не тільки наявні фінансові ресурси, які можна відносно легко оцінити, але і ті, які обслуговують тіньову економіку, або ж грошові кошти, які перебувають в іммобілізованому стані). Таким чином, фінансовий потенціал сучасного великого міста слід розглядати як динамічну категорію, яка визначається здатністю міської влади формувати та використовувати його базові елементи для стабільного та прискореного економічного зростання міської економіки на основі інтенсивних та інноваційних чинників розвитку [2].

Отже, пріоритетного значення у структурній модернізації економіки великих міст Західного регіону України сьогодні набуває фінансовий механізм стимулювання структурних трансформацій. Зокрема, на першочергову увагу в цьому контексті заслуговує оптимізація видатків місцевих бюджетів. Адже протягом останніх років кошти бюджетів розвитку майже усіх згаданих великих міст здебільшого використовуються не на розвиткові цілі, а на фінансування поточних видатків, поповнення статутних капіталів комунальних підприємств і покриття дефіциту місцевого бюджету за рахунок місцевих позик чи інших запозичень.

Наприклад, загальний борг комунальних підприємств Львова за міжнародними кредитами сягнув 110 млн євро та майже 8 млн дол. США. Ці кредити місто

повертатиме до 2030 р. У 2019 р. на погашення тіла кредитів у бюджеті міста було передбачено 420 млн грн [3].

У 2020 р. Львів увійшов із сукупною кількістю місцевих гарантій і запозичень на 7,1 млрд грн. Протягом року треба буде погасити кредиторам 713,6 млн грн, а в 2021 р. – 1,2 млрд грн, тобто майже удвічі більше [5].

І це при тому, що бюджет розвитку Львова у 2019 р. становив 2,7 млрд грн, а у 2020 р. зріс до 3,1 млрд грн, з яких власні надходження зі спеціального фонду становили не більше 15% (решту – внутрішні та зовнішні запозичення, а також трансфери із загального фонду, які забезпечували до 80% формування бюджету розвитку, або 35-40% його видаткової частини). Тобто власні надходження дозволяють місту наповнювати бюджет розвитку лише наполовину, інші 50% – зовнішні кредити та запозичення під муніципальні облигації.

Натомість видатки бюджету розвитку Львова (так само, як і інших великих міст Західного регіону України) спрямовуються переважно не на фінансування якихось значущих інвестиційних проєктів, а проїдаються на поточні видатки, зокрема на поповнення статутних капіталів комунальних підприємств, що не забезпечує ані розширеного відтворення економіки цих міст, ані їх структурної модернізації.

Значною мірою це зумовлено неефективним управління міськими комунальними підприємствами та комунальними майном загалом, включно з частими випадками безкоштовного виділення земельних ділянок, безоплатного передання в оренду комунального майна та звільнення забудовників від сплати інвестиційних внесків.

Отже, другим важливим механізмом, здатним забезпечити підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України, є організаційно-управлінський. Його дієвість значною мірою залежить від спроможності місцевої влади чітко окреслювати стратегічні орієнтири розвитку міської економіки та приймати якісні управлінські рішення, спрямовані на їх досягнення, виходячи з наявного ресурсного потенціалу та довгострокових інтересів місцевих громад.

На жаль, у великих містах Західного регіону України цей механізм використовується украй неграмотно, а більшість управлінських рішень міської влади приймаються, зважаючи, як правило, на короткотермінові політичні інтереси. Водночас ігноруються як реальні ресурсні можливості міст, так і наявний потенціал розвитку їхньої економіки.

Наприклад, мери майже усіх великих міст Західного регіону України декларують необхідність заміни приватних перевізників великими комунальними транспортними підприємствами. Але ефективність останніх є відверто незадовільною, а на поповнення їхніх статутних капіталів щорічно з міських бюджетів витрачаються мільярди гривень. У кінцевому підсумку якість перевезень зовсім не покращується, а міські бюджети дедалі більше загрузають у боргах.

Але це не є перешкодою для продовження реалізації цього малоперспективного сценарію. Так, Львів, попри описані фінансові труднощі, декларує наміри щодо закупівлі 10 нових тридцятиметрових низькопідлогових трамваїв, а також 100 нових дванадцятиметрових низько підлогових автобусів. Окрім цього, готують документи для оголошення тендеру на придбання 100 тролейбусів з автономним ходом. Крім того, ще у 2018 р. депутати на сесії міськради погодили умови участі комунальних підприємств «Львівелектротранс» та АТП-1 у проєкті «Міський громадський транспорт України», згідно з яким у межах проєкту ЄІВ виділить по 12 млн євро кредиту для обох ЛКП на 22 роки під 1,5-2,5% річних [7].

Подібну позицію декларує і міська влада Івано-Франківська, яка прагне витіснити приватних перевізників з міста під надуманими гаслами осучаснення комунального транспорту. Для цього місто взяло курс на закупівлю в кредит нових транспортних засобів для місцевого КП «Електроавтотранс». У 2016 р. на ці цілі було взято кредит від ЄБРР у розмірі 8 млн євро, а вже цього року

місто було змушене позичити ще 2 млн євро. Причому, як зазначив сам міський голова: «КП «Електроавтотранс» за умовами договору з ЄБРР не може брати нові запозичення, тому було вирішено договір лізингу укласти через КП «Благоустрій», яке займається прибиранням тротуарів та міжбудинкових проїздів» [9].

Майже аналогічною є ситуація у Тернополі, де місцева влада планує залишити в місті лише одного комунального перевізника. Для цього передбачається закупити 120 великих автобусів на 80-100 місць. Зважаючи на стан місцевого бюджету, вказані закупівлі здійснюватимуться переважно в кредит (до того ж купуватимуться переважно вживані автобуси з країн-членів ЄС) [11].

Наміри збільшувати частку комунального транспорту тією чи іншою мірою декларує також місцева влада й інших великих міст Західного регіону України. Так само місцеві урядники схильні до залучення кредитних ресурсів на ці та інші подібні цілі, не надто переймаючись пошуком альтернативних джерел наповнення місцевих бюджетів, зокрема завдяки поліпшенню в містах інвестиційного клімату та залученню приватних інвесторів.

Щобільше, експерти з проблем муніципального розвитку протягом багатьох років констатують низьку ефективність комунальних підприємств і недостатню вмотивованість їх менеджменту. Окремі фахівці небезпідставно стверджують, що комунальні підприємства – це архаїзм, який необхідно замінити конкурентним бізнесом. Адже для надання якісних послуг у сфері муніципального господарства потрібен індивідуальний підхід, об'єктивна ціна чи вартість, але об'єктивна ціна неможлива без конкуренції, а конкуренція – без вільного ринку. А нав'язана окремими представниками місцевої влади думка про те, що комунальні підприємства дають змогу громаді впливати на свою економічну діяльність, є не більш ніж ілюзією, оскільки в наших реаліях місцева влада розпоряджається не стільки прибутками комунальних підприємств, скільки думає, як покрити їхні збитки [8].

Зважаючи на особливості розвитку економіки великих міст Західного регіону України в сучасних умовах і на специфіку формування й укорінення бар'єрів на шляху їх структурної модернізації, одним з головних пріоритетів підвищення ефективності функціонування фінансового та організаційно-управлінського механізмів активізації структурних трансформацій в економіці цих міст є заохочення підприємців збільшувати обсяг приватних інвестицій у розвиток міського господарства. Інструментами, покликаними забезпечувати вирішення цього завдання, є:

1) культурно-просвітницька робота, спрямована на зміну нинішнього ставлення переважно частини мешканців великих міст до інституту приватного підприємництва (підприємці мають асоціюватися з розвитком економіки цих міст і підвищенням добробуту їх мешканців, а не сприйматися як здирники, що наживаються на городянах);

2) адаптація чинної системи нормативно-правових і регуляторних актів міської влади до потреб інноваційного розвитку та структурної модернізації економіки великих міст, включно з підписанням різного роду угод і меморандумів з підприємцями та потенційними інвесторами щодо захисту права їхньої власності, сприяння в реалізації інвестиційних проєктів тощо;

3) реалізація інфраструктурних проєктів, орієнтованих на розбудову інженерної, фінансової, інформаційної, інституційної, маркетингової транспортно-логістичної та інших видів інфраструктури великих міст, що сприятиме поліпшенню їх інвестиційного клімату.

Крім того, в сучасних соціально-економічних умовах до основних пріоритетів структурної модернізації економіки великих міст Західного регіону України на ґрунті впровадження інновацій та активізації інвестиційної діяльності місцевого бізнесу доцільно віднести активізацію муніципально-приватного партнерства в основних секторах міської економіки: теплоенергетиці, громадському транспорті, житлово-комунальному господарстві тощо; формування сучасних ринкових

інститутів (кластерів, індустріальних та наукових парків, бізнес-інкубаторів тощо), що сприятиме зниженню трансакційних витрат інвесторів.

Висновки. Сьогодні великі міста Західного регіону України стикаються з цілою низкою проблем, які обмежують потенціал структурної трансформації їхньої економіки. Найбільш вагомими серед цих проблем є неспроможність органів місцевого самоврядування забезпечити ефективне використання бюджетних ресурсів задля стимулювання інноваційних секторів і перспективних напрямів розвитку міської економіки, низька якість управління комунальним майном і небажання місцевої влади відмовлятися від рудиментів командно-адміністративної системи на користь ринкових механізмів управління міським господарством, що блокує відкриту конкуренцію приватних компаній з комунальними підприємствами, консервуючи об'єкти комунальної інфраструктури в централізованій парадигмі функціонування.

Це призводить до щорічного марнотратного витрачання значних обсягів фінансових ресурсів з місцевих бюджетів на дотації збитковим комунальним підприємствам замість того, щоб витратити ці кошти на модернізацію об'єктів інфраструктури для поступового поліпшення інвестиційного клімату та залучення приватних інвесторів до фінансування пріоритетних сфер міської економіки. Відтак великі міста Західного регіону України протягом тривалого періоду часу замість структурної модернізації власної економіки фактично реалізують політику консервування неефективної економічної структури міського господарства.

Це актуалізує проблему удосконалення фінансового організаційно-управлінського механізмів підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України. Адже марнотратне витрачання коштів міських бюджетів часто пов'язане з прогалинами у системі прийняття управлінських рішень та стратегічними прорахунками у виборі пріоритетів розвитку муніципальної економіки.

Передусім це стосується схильності місцевої влади до соціального популізму та відсутності достатньої мотивації у місцевих політичних еліт до реалізації стратегічних ініціатив, спрямованих на довгостроковий інноваційний розвиток великих міст Західного регіону України.

Для подолання цих проблем та усунення існуючих фінансово-бюджетних обмежень на шляху здійснення структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України доцільно запропонувати низку заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління міським господарством і стимулювання розвитку підприємництва.

Передусім це стосується широкої «демуніципалізації» більшості сфер міського господарства. По-друге, фактично всі без винятку великі міста Західного регіону України потребують якнайшвидшого упорядкування свого комунального майна та земельних ресурсів (проведення повної та загальної інвентаризації з висвітленням її результатів у відкритому доступі на електронних ресурсах органів місцевого самоврядування), включно з представленням інвестиційних пропозицій для внутрішніх і закордонних інвесторів. По-третє, кожне з великих міст Західного регіону України має розробити власну програму муніципально-приватного партнерства, центральне місце в якій займатиме імплементація механізмів стимулювання розвитку підприємництва з використання кращого світового досвіду.

Ці та інші інструменти мають надати нового імпульсу системному застосуванню фінансового та організаційно-управлінського механізмів для підвищення ефективності структурних трансформацій в економіці великих міст Західного регіону України, що в подальшому може стати важливим напрямом наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Аверкіна М. Методологічні засади дослідження сучасних міських процесів. *Економіка міста та урбаністика*: зб. матер. міжн. наук.-практ. конф. К.: КНЕУ, 2018. С. 59-61.

2. Бабух І. Теоретичні основи фінансового забезпечення розвитку міст України. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*: зб. 2013. Вип. 1(6). Т. 2. С. 80-85. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/80.pdf>
3. Борисов Д., Базюк Т. Кредитна історія. Скільки винен Львів і скільки ще може позичити. *Твоє місто*: сайт. 2018. URL: http://tvoemisto.tv/exclusive/kredytna_istoriya_skilky_vynen_lviv_i_skilky_shche_mozhe_pozychyty_91712.html
4. Віннічук Ю., Редіх Е. Де в Україні живеться комфортно і скільки це коштує. *Бізнес Цензор*: сайт. 09.04.2019. URL: https://biz.censor.net.ua/resonance/3118369/de_v_ukran_jivetsya_komfortno_skilki_tse_koshtu
5. Гвоздович Ю. Знову позичати? За що і скільки власних коштів віддаватиме Львів аж до 2031 року. *Твоє місто*: сайт. 12.05.2020. URL: http://tvoemisto.tv/blogs/za_shcho_i_skilky_vlasnyh_koshtiv_viddavatyne_lviv_azh_do_2031_roku_109399.html?fbclid=IwAR2goxXtOO9ZayptqsGhQpinPdujYz0ww50N8HJx4WH7-Qxht-I0JnuPHsk
6. Карлова О. Управління містом, орієнтоване на потреби майбутнього розвитку *Економіка та право. Серія: Економіка*. 2015. № 3(42). С. 94-99.
7. Львів планує купити 100 автобусів і 10 трамваїв за кредит від ЄІБ. *032.ua*: сайт. 10.02.2020. URL: <https://www.032.ua/news/2658198/lviv-planue-kupiti-100-avtobusiv-i-10-tramvaiv-za-kredit-vid-eib>
8. Майбутнє комунальних підприємств в Україні обговорили на Форумі МВМП. *Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit*: сайт. 19.06.2017. URL: <https://ukrajina.fnst.org/content/maybutnie-komunalnih-pidpriemstv-v-ukrayini-obgovorili-na-forumi-mvmp>
9. Марцінків хоче купити у лізинг 10 автобусів. *Галичина*: сайт. URL: <https://galychyna.if.ua/2020/01/24/martsinkiv-hoche-kupiti-u-lizing-10-avtobusiv>
10. Мужанова Т. «Розумне місто» як інноваційна модель управління. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*: зб. наук. пр. 2017. № 2(20). С. 116-122.
11. Чому не Київ? Як Львів і Тернопіль планують позбутися маршруток на користь нормального громадського транспорту. *Texty.org.ua*: сайт. 05.05.2018. URL: https://texty.org.ua/fragments/84893/Chomu_ne_Kyjiv_Jak_Lviv_i_Ternopil-84893

References

1. Averkina, M. (2018). Metodolohichni zasady doslidzhennya suchasnykh mis'kykh protsesiv [Methodological bases of modern city processes research]. In *Ekonomika mista ta urbanistyka [City economics and urban planning]: Proceedings of international scientific-practical conference*. K.: KNEU. (pp. 59-61). [in Ukrainian].
2. Babukh, I. (2013). Teoretychni osnovy finansovoho zabezpechennya rozvytku mist Ukrainy [Theoretical bases of financial support of the Ukraine's cities development]. In *Naukovi pratsi Poltav's'koyi derzhavnoyi ahrarynoyi akademiyi. Ekonomichni nauky [Scientific works of Poltava State Agrarian Academy. Economic sciences]*: Vol. 1(6):2. (pp. 80-85). Retrieved from <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/80.pdf> [in Ukrainian].
3. Borysov, D., & Bazyuk, T. (2018). Kredytна історія. Skil'ky vynen L'viv i skil'ky shche mozhe pozychyty [Credit history. How much does Lviv owed and how much more can it borrow]. *Your city*: Website. Retrieved from http://tvoemisto.tv/exclusive/kredytna_istoriya_skilky_vynen_lviv_i_skilky_shche_mozhe_pozychyty_91712.html [in Ukrainian].
4. Vinnichuk, Yu., & Redikh, E. (2019, Apr 09). De v Ukrayini zhyvet'sya komfortno i skil'ky tse koshtuye [Where to live comfortably in Ukraine and how much does it cost]. *Business Censor*: Website. Retrieved from https://biz.censor.net.ua/resonance/3118369/de_v_ukran_jivetsya_komfortno_skilki_tse_koshtu [in Ukrainian].
5. Hvozdo vych, Yu. (2020, May 12). Znovu pozychaty? Za shcho i skil'ky vlasnykh koshtiv viddavatyne L'viv azh do 2031 roku [Borrow again? For what and how much of its own funds Lviv will pay until 2031]. *Your city*: Website. Retrieved from http://tvoemisto.tv/blogs/za_shcho_i_skilky_vlasnyh_koshtiv_viddavatyne_lviv_azh_do_2031_roku_109399.html?fbclid=IwAR2goxXtOO9ZayptqsGhQpinPdujYz0ww50N8HJx4WH7-Qxht-I0JnuPHsk [in Ukrainian].
6. Karlova, O. (2015). Upravlinnya mistom, oriyentovane na potreby maybutn'oho rozvytku [City management, focused on the needs of future development]. *Ekonomika ta pravo. Seriya: Ekonomika – Economics and law. Series: Economics*, 3(42), 94-99. [in Ukrainian].
7. L'viv planuye kupyty 100 avtobusiv i 10 tramvayiv za kredyt vid YeIB [Lviv plans to buy 100 buses and 10 trams for a loan from the EIB] (2020). *032.ua*: Website. Retrieved from <https://www.032.ua/news/2658198/lviv-planue-kupiti-100-avtobusiv-i-10-tramvaiv-za-kredit-vid-eib> [in Ukrainian].
8. Maybutnye komunal'nykh pidpryyemstv v Ukrayini obhovoryly na Forumi MVMP [The future of municipal enterprises in Ukraine was discussed at the MVMP Forum] (2017). *Friedrich Naumann Foundation for Freedom*: Website. Retrieved from <https://ukrajina.fnst.org/content/maybutnie-komunalnih-pidpriemstv-v-ukrayini-obgovorili-na-forumi-mvmp> [in Ukrainian].
9. Martsinkiv hoche kupyty 10 avtobusiv u lizynh 10 avtobusiv [Martsinkiv wants to lease 10 buses] (2020). *Galychyna*: Website. Retrieved from <https://galychyna.if.ua/2020/01/24/martsinkiv-hoche-kupiti-u-lizing-10-avtobusiv> [in Ukrainian].
10. Muzhanova, T. (2017). «Rozumne misto» yak innovatsiyна model' upravlinnya [Smart city as an innovative management model]. In *Ekonomika. Menedzhment. Biznes [Economics. Management. Business]*: Vol. 2(20) (pp. 251-254). [in Ukrainian].

11. Chomu ne Kyiv? Yak L'viv i Ternopil' planuyut' pozbutysya marshrutok na koryst' normal'noho hromads'koho transportu [Why not Kyiv? How the both: Lviv and Ternopil plan to get rid of minibuses in favor of normal public transport]. *Texty.org.ua*: Website. Retrieved from https://texty.org.ua/fragments/84893/Chomu_ne_Kyjiv_Jak_Lviv_i_Ternopil-84893 [in Ukrainian].

Borshchevskyy V. V. Mechanisms for increasing the efficiency of structural transformations in the economy of large cities of the Western region of Ukraine.

The features of the management of large cities' economies in the Western Region of Ukraine are researched. The main attention is paid to the mechanisms of increasing the efficiency of structural transformations in the city's economy. In particular, the primary emphasis is on the functioning of financial and organization-management mechanisms. The main barriers that limit the potential for structural transformation of the economy of large cities in the Western Region of Ukraine in modern socio-economic conditions are identified. First of all, in this context, the paper notes the predominance of short-term economic interests of local political elites over the strategic interests of urban development, as well as excessive support of municipal enterprises leading to gradual displacing private business from the local markets of services. As a result, local budgets are used rather inefficiently, and the vast majority of budget expenditures are directed to cover the losses of municipal enterprises, instead of spending on development projects. This causes the actual absence of significant structural changes in the economy of large cities in the Western Region of Ukraine for a long period of time. Improving the situation is possible in case of adequate application of financial and organization-managerial mechanisms to increase the efficiency of structural transformations in the economy of large cities in the Western Region of Ukraine. First of all, it means improving the investment climate, increasing the quality of communal property management, and increasing the share of private business in the urban economy. It is equally important to intensify informational and educational work with the cities' residents to raise their awareness about the role of private business in the innovative development of the urban economy and in the growing welfare of the local population.

Keywords: large cities, structural transformations, city economy, financial mechanism, organization-managerial mechanism, economic efficiency.

Борщевський Віктор Валентинович – доктор економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу просторового розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» (e-mail: borshchevsky@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1868-4434>).

Borshchevskyy Viktor Valentynovych – Dr.Sci. (Econ.), Assoc. Prof., Leading Researcher of the Department of spatial development of the Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine.

Стаття підготовлена в межах виконання наукової теми «Трансформація структури економіки міст Західного регіону України».

Надійшло 19.08.2020 р.